

การบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาแพร่เขต 2

The Integration of Life Skills into the Course of Vocation and Technology Towards 21st
Century Learning Skills for Grade 8 Students, Phrae Primary Education Service Area Office 2

เบญจพร เอกจิต

Benjaporn Ekkajit

เอกการศึกษาเพื่อการพัฒนา สาขาวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ekajit.benja@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 2) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตจากรูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 12 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบ้านแม่หล้า(รัฐราษฎร์รังสรรค์) ได้มาโดยการเลือกสุ่มแบบเจาะจง ดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีแบบบูรณาการทักษะชีวิตแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การทดสอบค่า t-test (แบบ Dependent sample) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี พบว่า จากการทำประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้การบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีจากการใช้แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียน พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการพัฒนาทักษะชีวิตจากรูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากผลการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนรูปแบบการเรียนรู้การบูรณาการ

ทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่หลู้(รัฐราษฎร์รังสรรค์) ของผู้เรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้ปกครอง จากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี พบว่า ผู้เรียน และผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิต. การเรียนรู้. การพัฒนา. ความพึงพอใจ

Abstract

The purposes of this study were to: 1) develop a model of life skills integration in occupation and technology subjects, 2) study the results of life skills development from a model of life skills integration in occupation and technology subjects, and 3) examine the satisfaction of a model of life skills integration in occupation and technology subjects. The target group of this study consisted of 12 Mathayomsuksa 2 students, semester 2, academic year 2015, at Ban Mae Lu School (Ratrat Rangsan) selected by using purposive sampling. The study was conducted by using a quasi-experimental research model. The instruments used in the research were life skills integrated lesson plans for occupation and technology subjects, pre-test and post-test, behavior observation form, interview form and satisfaction questionnaire. Data were analyzed by using t-test (dependent sample), analytic induction, and data analysis using descriptive statistics.

The findings revealed that:

1. For the development of a life skills integrated learning model in occupation and technology subjects from finding the effectiveness of the life skills integrated learning model in occupation and technology subjects and from using pre and post-test scores, when comparing the test scores of the students, it was found that the students' post-test scores were higher than the pre-test scores with statistical significance at the .05 level.

2. For the life skills development results from the life skills integrated model in occupation and technology subjects of Mathayomsuksa 2 students from using the results of the pre and post-test scores in terms of life skills integration in occupation and technology subjects of

Mathayomsuksa 2 students at Ban Mae Lu School (Ratrat Rangsan), it was found that the learning achievement of the students was higher with statistical significance at the .05 level.

3. For the satisfaction results of the students and parents obtained from the questionnaire on the satisfaction of the life skills integrated model in occupation and technology subjects, it was found that the students and parents were satisfied with the overall teaching and learning management at the highest level.

Keywords: Life Skills Integrated Model, Learning, Development, Satisfaction

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม วัฒนธรรม ความหลากหลายทางเชื้อชาติ เทคโนโลยี การสื่อสาร การหลอหลอมความคิดและความเชื่อของกลุ่มคนหรือบุคคลในสังคมไทยในยุคปัจจุบัน วิถีชีวิตยุคใหม่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงตามมาซึ่งกระแสของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ภายใต้ยุทธศาสตร์ของการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนยุคใหม่ที่เน้นให้ผู้เรียนเก่ง ดี มีความสุข และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่ถือว่าจำเป็นอันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ เป็นสิ่งจำเป็นที่เด็กทุกคนต้องได้รับการพัฒนาเพื่อความสำเร็จด้านการทำงานและการดำรงชีวิตในอนาคต และเป็นเรื่องสำคัญที่สถานศึกษา ครูผู้สอนต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนให้มีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาต้องตอบสนองต่อความท้าทายที่ต้องเผชิญ แต่ปัญหาส่วนหนึ่งของการเตรียมความพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 นั้น บางสถานศึกษายังขาดความรู้ ความเข้าใจและการนำทักษะที่ผู้เรียนต้องมีในศตวรรษที่ 21 ไปปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน แต่สถานศึกษาในประเทศไทยมีมากมาย และอยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างกัน ทั้งมีความแตกต่างของสภาพบริบท การดำรงชีวิตที่ไม่เหมือนกันของผู้คนในแต่ละพื้นที่ นำมาซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

สำหรับโรงเรียนที่ผู้วิจัยทำการวิจัยนี้ เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดเล็ก เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล-มัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลความเจริญ นักเรียนมาจากคนในพื้นที่โดยตรงและอพยพมาตั้งรกรากใหม่ในพื้นที่แห่งนี้ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและการออกเยี่ยมบ้านของนักเรียน ลักษณะการอยู่อาศัยของนักเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่กับปู่ย่าตายาย ไม่ได้อยู่กับทั้งพ่อและแม่ อีกทั้งมาจากครอบครัวฐานะยากจน ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพเมื่อเทียบเท่ากับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ เพราะเกิดปัญหาจากปัจจัยต่างๆ หลายด้าน เช่น ปัญหาโรงเรียนไม่มีผู้บริหาร ปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน

ความร่วมมือของครู สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่ไม่เพียงพอ เป็นต้น ส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ (เปรียบเทียบกับการวัดผลระดับชาติ) นักเรียนขาดประสบการณ์ และขาดทักษะที่จำเป็นที่ใช้ในการดำรงชีวิต ขาดทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงาน รวมถึงมีความเสี่ยงสูงของการขาดทักษะการใช้ชีวิตได้อย่างปลอดภัยและมีคุณภาพ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้ทำการศึกษาสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน สำหรับใช้จัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางศึกษาขึ้น พบว่าผู้เรียนยังขาดทักษะที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในการดำรงชีวิต เช่น ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงาน และที่สำคัญคือทักษะชีวิต การพัฒนาทักษะชีวิตถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน เนื่องจากการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสภาพบริบทที่แตกต่างกันย่อมเกิดการเรียนรู้ทักษะที่แตกต่างกัน มนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการสร้างทักษะชีวิตให้เกิดขึ้นในตัวเอง ทักษะชีวิตเป็นการเรียนรู้ที่จะต้องใช้ชีวิตอย่างไรให้อยู่รอดในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยนำทักษะนี้ไปใช้ในการเตรียมพร้อมรับมือกับสภาพของปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตของตน ที่จะนำมาสู่การเรียนรู้ว่าตนต้องดำเนินชีวิตของตนอย่างไร ให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ในทุกรูปแบบ

จากสภาพปัญหาที่พบดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เกิดแนวคิดที่อยากจะพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน มองเห็นแนวทางในการพัฒนารายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีขึ้น โดยใช้การพัฒนาทักษะชีวิตให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนผ่านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี อีกทั้งเมื่อศึกษารายละเอียดแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตจากหลายๆ แหล่งแล้ว ทำให้ได้รับรู้ว่าในเรื่องของการพัฒนาทักษะชีวิตหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการก็ได้กำหนดนโยบายแนวทางการพัฒนามาแล้วก่อนหน้านี้ แต่ทำไมในสถานศึกษายังไม่มีสถานศึกษาใดสามารถนำไปใช้ให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ทั้งนี้อาจเกิดจากการมองข้ามเงื่อนไขของการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของผู้เรียน การรับรู้ถึงสภาพของบริบทของผู้เรียนจะนำมาสู่การให้ความสำคัญกับลักษณะเฉพาะท้องถิ่นของผู้เรียนอีกด้วย

สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การนำรูปแบบการเรียนรู้แบบการบูรณาการเข้ามาใช้เป็นตัวช่วยในการพัฒนาทักษะชีวิต จึงเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความสนใจ ความสามารถของผู้เรียน ประการสำคัญหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้ว่า ในการจัดการศึกษาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ มีศักยภาพในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้ หรือถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ฉะนั้นการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ผลการพัฒนาทักษะชีวิตที่เกิดขึ้น ที่จะสามารถนำไปเป็นแนวทาง ปรับประยุกต์ใช้

ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยกระดับของการสอนในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตจากรูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

เมื่อผู้วิจัยได้เลือกที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบการบูรณาการแล้ว ผู้วิจัยได้กลับมาพิจารณานักเรียนของตนเองและทำการศึกษาผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยขึ้น ศึกษาวิเคราะห์กลุ่มของผู้เรียนตามประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้รับโดยตรงจากการใช้ช่วงเวลาเรียนในโรงเรียนกับผู้เรียน และจากการศึกษาทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย ทำให้เลือกที่จะใช้กลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้กับผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพราะเนื่องจากว่าถ้าเลือกทำกับผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก็สามารถทำได้ แต่ช่วงชั้นนี้ผู้เรียนยังต้องการเวลาในการปรับตัว เพราะผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ยังเป็นช่วงที่ผู้เรียนกำลังปรับตัวเองในเรื่องของวิชาการเรียนรู้การเข้าสู่วัยรุ่น และการปรับตัวของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาเข้าสู่มัธยมศึกษา อีกทั้งทางด้านความพร้อมในการปรับตัวยังไม่พร้อมได้อย่างเต็มที่ ยังมีความเป็นเด็กผสมผสานกับการก้าวเข้าสู่วัยรุ่น อีกทั้งถ้าผู้วิจัยเลือกทำกับผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในช่วงที่ความสนใจของผู้เรียนจะสนใจที่จะสอบเพื่อเข้าเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะทำการวิจัยกับผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จะดีที่สุด เพราะเด็กมีความพร้อมมากกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3 อีกทั้งในช่วงนี้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ต่อยอดไปในระดับชั้นที่สูงขึ้นไปได้ ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายการวิจัยในครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบ้านแม่หลู้(รัฐราษฎร์รังสรรค์) ที่กำลังเรียนในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 12 คน โดยการเลือกสุ่มแบบเจาะจง

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวทางต่างๆ ในการพัฒนาผู้เรียนในครั้งนี้ โดยทำการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบของการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายจากหลายๆ แหล่งข้อมูล ทำให้การออกแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้เริ่มต้นจากขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจสภาพบริบท ท้องถิ่นของผู้เรียน

จากการที่ผู้วิจัยเป็นบุคลากรทางการศึกษาคนหนึ่งที่สอนในพื้นที่อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ได้เห็นสภาพของการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนคนอื่นๆ ที่จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้วิจัยพบว่า ถ้าหากจะทำการวิจัยในครั้งนี้สิ่งสำคัญที่ไม่ควรมองข้ามคือ *สภาพบริบทของผู้เรียน* *ท้องถิ่นชุมชนของผู้เรียน* ผู้วิจัยใช้วิธีการเข้าถึงชุมชนต่างๆ ศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของผู้เรียน ไม่เฉพาะแต่ผู้เรียนของตนเอง รวมถึงศึกษา

ภาพที่ 1 จาก Google Earth แสดงที่ตั้งของโรงเรียน

สภาพบริบทชุมชนของผู้เรียนจากที่อื่นด้วย ทำให้ผู้วิจัยได้สนิทกับผู้เรียนและผู้ปกครอง สามารถทราบถึงปัญหาและมองเห็นแนวทางในการพัฒนาในการทำวิจัยในครั้งนี้ขึ้น อีกทั้งเผอิญกับการเป็นคนอยากรู้ อยากเห็นของผู้วิจัยเอง ทำให้มองเห็นของดีบางอย่างที่อยู่ในชุมชนของผู้เรียนในแต่ละที่ ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ได้ โดยของดีที่ว่านี้ก็คือ *เศษไม้ไผ่* ที่เหลือใช้จากการนำไม้ไผ่ไปทำตะเกียบ ไม่เสียถูกขึ้นจากโรงงาน และจากบางบ้านที่

ทำขายเอง ผู้วิจัยเกิดความสนใจอยากรู้ อยากเห็น จึงใช้ตัวเองเข้าไป ตีสนิทกับผู้เรียนที่รู้เรื่องราวของการตัดไม้ไผ่ ตีสนิทกับคนงานในโรงงาน เพราะอาศัยผู้ปกครองที่เป็นคนงานในโรงงาน ให้เขาพาไปดูแหล่งที่มาของไม้ไผ่จากสถานที่ต่างๆ ทำให้รู้ว่าไม้ไผ่นี้แท้จริงแล้วบางส่วนอยู่ในชุมชนของผู้เรียนเอง และผู้เรียนรู้จักเป็นอย่างดี ทำให้ได้ความรู้ในครั้งนี้นำมาออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ อีกทั้งผู้วิจัยเห็นว่าพื้นที่ชุมชนของผู้เรียนเป็นสังคมเกษตร ฐานะปานกลาง เพราะฉะนั้นให้การให้ผู้เรียนทำกิจกรรม

ภาพที่ 1 จาก Google Earth แสดงสภาพบริบทของโรงเรียน

ต้องคำนึงถึงเรื่องค่าใช้จ่ายที่ไม่รบกวนผู้ปกครองมากเกินไป โดยผู้วิจัยทำการเลือกหน่วยการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้วิจัยที่พบเห็นจึงเลือกหน่วยการเรียนรู้เรื่อง การประดิษฐ์ของใช้ของตกแต่งจากวัสดุในท้องถิ่นเข้ามาเป็นตัวดำเนินเรื่อง เพื่อทำการศึกษาพัฒนาการเรียนรู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน และการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน โดยผู้วิจัย

ได้ทำการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนจากหลายๆ แหล่งข้อมูล ทำให้ได้มาซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและเลือกวิทยากรท้องถิ่นที่จะปูพื้นฐานความรู้ถ่ายทอดประสบการณ์ทางด้านงานประดิษฐ์ให้กับผู้เรียน

2. สสำรวจภูมิหลังของผู้เรียน สภาพครอบครัว ระดับการเรียนรู้ ความสนใจจากแฟ้มประวัติของผู้เรียน และจากการศึกษาในชุมชนของผู้เรียนพบว่า พื้นที่ของผู้เรียนตั้งอยู่ที่อำเภอทอง จังหวัดแพร่ เป็นพื้นที่ที่ล้อมรอบไปด้วยภูเขาและป่าไม้ สภาพของครอบครัวในชนบทจะมีฐานะโดยเฉลี่ยปานกลาง ผู้คนมีเอกลักษณ์เฉพาะของการดำเนินชีวิตในแบบสังคมคนเมืองผสมผสานกับสังคมอื่นๆ มีวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตในแบบของตัวเอง เรียบง่าย และผู้วิจัยพบว่าผู้เรียนเมื่อเรียนจบในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปแล้วของโรงเรียนที่ผู้วิจัยทำการสอน มีเด็กที่เรียนต่อทางด้านสายสามัญร้อยละ 30 สายอาชีพร้อยละ 50 ไม่เรียนต่อร้อยละ 20 ดังนั้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ต่าง ๆ ต้องให้เกิดขึ้นได้กับผู้เรียนทุกคน เด็กที่เรียนต่อก็ควรจะต้องมีการพัฒนาทักษะทางด้านอารมณ์ เพราะเปลี่ยนสภาพแวดล้อม ดังนั้นการเลือกทำการวิจัยในเรื่องนี้จึงสำคัญ เพราะจะทำให้ผู้เรียนสามารถรู้จักสภาพแวดล้อมของตนเอง สามารถคุมตนเอง แยกแยะวิเคราะห์สังเคราะห์ได้ เด็กแม้ว่าจะมีทางเลือกการดำเนินชีวิตแบบไหนก็สามารถไปต่อได้ การที่เด็กไม่ได้เรียนต่อก็สามารถนำความรู้การปฏิบัติไปสู่อาชีพได้

3. การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอน

3.1 ประยุกต์สภาพบริบทของผู้เรียนให้เข้ากับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลสัมฤทธิ์ด้านพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.2 ศึกษาและออกแบบแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต โดยศึกษาตัวชี้วัดมาตรฐานในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีในหน่วยการเรียนรู้ที่ได้เลือก การเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาเข้ากับการพัฒนาทักษะชีวิตในแต่ละด้าน ตามจุดเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.3 กำหนดช่วงระยะเวลาของแผนการเรียนรู้ออกเป็น 13 แผน จำนวน 14 ชั่วโมง โดยมีโครงการประดิษฐ์ของใช้ของตกแต่งจากวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่นจากการสร้างสรรค์ผลงานของผู้เรียนรองรับ

3.4 กำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ดังนี้

1) ด้านการวัดความรู้เนื้อหาวิชา ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนมาวัดผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังผ่านแผนการเรียนรู้ 13 แผนแล้ว

2) วัดการพัฒนาทักษะชีวิต ผู้วิจัยใช้แบบประเมินทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยแบบประเมินทักษะชีวิตฯ นั้น ประเมินร่วมกันทั้งครูและผู้เรียน ส่วนแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน โดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม มีครูเป็นผู้บันทึก

นอกจากครูประเมินการพัฒนาทักษะชีวิต ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้ว ยังมี การประเมินพิเศษโดย ผู้เรียน ผู้ปกครอง และวิทยากรท้องถิ่นที่รับเชิญมา คือ

3) วัดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในครั้งนี้ โดยการประเมินของผู้เรียน ใช้ แบบสอบถามความพึงพอใจ การรับรู้ความรู้สึกของผู้เรียนจากการเขียนอนุทินสะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยให้ ผู้เรียนทำอนุทินสะท้อนชีวิตตัวเองที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในช่วงเข้ากระบวนการจากแผนการเรียนรู้ที่ 1-13 อย่าง เป็นเป็นทางการ ส่วนผู้ปกครองนั้นประเมินความพึงพอใจตลอดจนรับฟังข้อเสนอแนะได้จากการสัมภาษณ์อย่างไม่ เป็นทางการ และการตอบแบบสอบถาม และวิทยากรท้องถิ่น ประเมินความพึงพอใจของผลงานนักเรียนโดยการ สัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยทำการนำข้อมูลความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง วิทยากรท้องถิ่น รวมทั้ง ผลสัมฤทธิ์จากครุมาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

3.5 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบแผนการเรียนการสอนและเครื่องมือ โดยผ่าน การประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และทำการปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่ ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิต และเหมาะสมกับผู้เรียน และนำเครื่องมือการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอนในแต่ละ แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเก็บข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยต่อไป

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการบูรณาการทักษะชีวิตในเนื้อหา วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีที่สร้างขึ้น จำนวน 13 แผนการเรียนรู้ ใช้เวลาทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง ทำการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบทดสอบก่อน ระหว่างเรียนและหลังการเรียนรู้ในการเก็บรวบรวมผลการเรียนรู้ของนักเรียน

4.2 ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ผู้วิจัยจะเข้าไปเก็บข้อมูล โดยการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ และแบบสัมภาษณ์ในการทำการบันทึก ข้อมูลทุกครั้ง

4.3. ผู้วิจัยจะให้นักเรียนแบบประเมินการพัฒนาทักษะชีวิตจากการจัดการเรียนรูปแบบการบูรณาการ ทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง และให้ผู้เรียนเขียนบันทึกความรู้ และความรู้สึกที่ได้รับจากการเรียนในแต่ละครั้งผ่านการเขียนสะท้อนลงในอนุทินบันทึกการเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลที่ ได้จากอนุทินมาวิเคราะห์การเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อวัดทักษะชีวิตที่เกิดขึ้นและความพึงพอใจของผู้เรียน และทำการ บันทึกข้อมูลการวิจัย เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.4 เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจนครบทุกแผนการเรียนการสอน ผู้วิจัยจะให้ผู้เรียน ทำการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและ เทคโนโลยี จากแบบสอบถามความพึงพอใจ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการใช้เครื่องมือทุกประเภทมาตรวจสอบความ

ครบถ้วน และความถูกต้องของข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ เพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

1. การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้การบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีจากผลการวิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent) ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.00 คะแนน และ 19.92 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

2. ผลการใช้รูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนจากการเรียนรู้รูปแบบบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี จากการใช้เครื่องมือในการวิจัยทั้งหมด พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวมพฤติกรรมของผู้เรียนอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 คะแนน และจากการสังเกตพฤติกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตเป็นรายบุคคล พบว่า การพัฒนาทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะชีวิตดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินการพัฒนาทักษะชีวิตในการเรียนรู้รูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการประเมินของผู้สอนพบว่า ผู้เรียนมีการพัฒนาของระดับการเรียนรู้ อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 4.46 เมื่อพิจารณาผลการประเมินโดยรวมจากการประเมินของผู้เรียนเอง พบว่าผู้เรียนให้คะแนนการพัฒนาทักษะชีวิตอยู่ในระดับดีเยี่ยม มีค่าเฉลี่ย 4.58 สรุปได้ว่าการเรียนรู้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีสามารถพัฒนาทักษะชีวิตให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้จริง

รวมด้วยกับการศึกษาผลการใช้รูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ร่วมด้วยการสัมภาษณ์ และการประเมินผลจากผลสำเร็จของผลงานประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่นของนักเรียน พบว่า การจัดการเรียนการสอนรูปแบบแบบบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ พบว่ากิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้จากแผนการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีมีความเหมาะสมกับการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน เหมาะสมกับการพัฒนาทักษะชีวิตตาม

พัฒนาการตามวัยของผู้เรียน ซึ่งถือได้ว่าผู้เรียนอยู่ในช่วงพัฒนาการของวัยรุ่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านพัฒนาการของวัยรุ่นและวุฒิภาวะต่างๆ ของผู้เรียนจะเปลี่ยนไปตามกระแสของสังคม ตามสภาพเศรษฐกิจ สภาพปัญหาต่างๆ ที่พบเจอ ดังนั้นแผนการเรียนรู้รูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตที่เพิ่มขึ้น จากทักษะชีวิตในตัวของผู้เรียนที่มีอยู่ก่อน เพราะทักษะชีวิตนั้นสามารถเกิดขึ้นได้จากการพัฒนา และทักษะชีวิตที่ติดตัวมา ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการพัฒนาทักษะชีวิตให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้น จะเป็นการเพิ่มทักษะชีวิตให้มากขึ้นตามลำดับของการได้รับการพัฒนา

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สรุปได้ว่า ผู้เรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิต จากการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน และผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.57 (สูงสุด = 5.00) และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. จากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญชี้ให้เห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมตรงตามเนื้อหาเหมาะสมกับการนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในช่วงวัยรุ่น ตามพัฒนาการของวัยรุ่นในระดับช่วงอายุ 13-15 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยที่ต้องรับกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคของศตวรรษที่ 21 เพื่อเน้นย้ำความน่าเชื่อถือของรูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี จากการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ศึกษาผลจากคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนได้จริงอย่างเหมาะสม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบบูรณาการทักษะชีวิตเข้าไปในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่จะเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพทั้งทางด้านการเรียนรู้และการใช้ทักษะชีวิตในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน การวิจัยในครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานของโรจน์วี เล็กวิเชียร (2552) และกมลวรรณ จินหน่อ (2553) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาและการเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กในวัยเรียนนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ตรงตามการพัฒนา

ศักยภาพของผู้เรียน และให้เป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาการเรียนรู้อันของเด็กในโลกปัจจุบัน อีกทั้งการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น ที่สำคัญต้องอาศัยครูผู้สอนที่ต้องมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เข้าใจในความแตกต่างของผู้เรียน รู้ถึงสภาพบริบท ภูมิหลังของผู้เรียน เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับสภาพของผู้เรียน และครูผู้สอนต้องมีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ตรงตามกระแสของการพัฒนาการศึกษาโดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึง เพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ที่จะพัฒนาผู้เรียนเป็นเยาวชนในยุคใหม่ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 22 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการ จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนั้นตามแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนจึงมีส่วนสำคัญที่จะช่วยพัฒนาทักษะชีวิตให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ และการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ จะต้องเข้าใจถึงนักเรียน จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะจากการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ ผู้เรียนจะมีความเข้าใจและเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้จัดทำขึ้นเอง การจัดการเรียนรู้จากการออกแบบของผู้เรียนเองย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดศักยภาพในการเรียนรู้มากขึ้น และทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ตามมา

สรุปได้ว่าการพัฒนาทักษะชีวิตจากการใช้รูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้เกิดการพัฒนาที่แท้จริงได้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนมีความสำคัญในการเรียนรู้ของผู้เรียน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ดีย่อมนำมาซึ่งผลการพัฒนาศักยภาพทักษะด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะช่วยเหลือตนเอง เข้าใจตนเอง สามารถปรับเปลี่ยนตนเองพร้อมรับกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21

2. ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี จากการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี จากการวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้นร่วมกับการเกิดทักษะการเรียนรู้ในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี สอดคล้องกับการประเมินการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนจากการประเมินจากผู้สอนและผู้เรียน พบว่า การประเมินการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนจากการประเมินจากผู้สอน ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะชีวิตที่มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นตามกระบวนการเรียนรู้ ผลรวมที่ได้จากการประเมินของผู้สอน การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนอยู่ในระดับการเรียนรู้ ระดับดี แต่เมื่อพิจารณาผลการประเมินโดยรวมจากการประเมินของผู้เรียนเอง การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนอยู่ในระดับดีเยี่ยม นั้นหมายถึงการใช้การเรียนรู้แบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตควบคู่ไปกับการเรียนในเนื้อหาวิชา สอดรับกับแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตของสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต 8 กลุ่มสาระ โดยจะเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ดังนั้นการการพัฒนาส่งเสริมทักษะชีวิตให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการจึงมีความเหมาะสม ทำให้เกิดผลสำเร็จของการพัฒนาทักษะชีวิตได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพย์หทัย คำขำ (2555) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อีกขึ้น ย่อมมาจากการเรียนรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเองเป็นคนออกแบบการเรียนรู้ จากแนวคิดของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการนั้น มีหลายรูปแบบของการบูรณาการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการนำมาใช้ในเนื้อหาวิชา หรือรูปแบบของการบูรณาการที่สอดคล้องกับกลุ่มวิชา เนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกรูปแบบการบูรณาการแบบ Nested ซึ่งเป็นการบูรณาการเนื้อหาสาระภายในวิชาเดียวกันแต่เพิ่มความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมากขึ้น โดยการบูรณาการทักษะหลายๆ ทักษะเข้าด้วยกัน ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบการบูรณาการแบบนี้ สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนให้เพิ่มมากขึ้น และยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบปฏิบัติการที่แท้จริงที่จากการได้สร้างองค์ความรู้ สร้างประสบการณ์ด้วยตนเอง นำมาซึ่งผลพลอยได้ของการรับรู้ตนเองของผู้เรียน เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักวิเคราะห์ และสามารถแก้ปัญหา รวมถึงการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตควบคู่ไปกับการเรียนในเนื้อหาวิชาได้ครบถ้วน รวมถึงการนำมาซึ่งผลการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น และการจัดการเรียนรู้แบบนี้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยในการส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิตทุกด้านลงในรายวิชา ไม่ใช่เป็นการส่งเสริมทักษะชีวิตเฉพาะบางองค์ประกอบเท่านั้น เพราะผู้วิจัยเชื่อว่า ในการพัฒนาทักษะชีวิตของมนุษย์นั้น มนุษย์ต้องได้รับการกระตุ้นในการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้ว่าทักษะชีวิตจะเกิดขึ้นกับตัวมนุษย์ได้ตั้งแต่เล็กๆ แต่เมื่อมนุษย์ได้รับการพัฒนา ก็จะเป็นการต่อยอดให้เกิดทักษะชีวิตที่ติดตัวมนุษย์ไปจนตาย

3. ผลการจัดการเรียนรู้รูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี จากการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน และของผู้ปกครอง พบว่า มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนรู้อการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นไปตาม วิทยา รอบคอบ (2555) ได้กล่าวถึงแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตของบุคคล การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตว่า การศึกษาในโลกยุคปัจจุบันจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเสริมสร้างทักษะชีวิตควบคู่ไปกับการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพทางด้านการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการมีทักษะชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเผชิญปัญหา ให้เกิดความตระหนักรู้ การเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การจัดการกับอารมณ์ ความเครียดและการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งเป็นองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่ช่วยให้มนุษย์มีพื้นฐานด้านอุปนิสัยที่ดีสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดีและมีความสุข

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้รูปแบบการบูรณาการทักษะชีวิตในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีสามารถพัฒนาผู้เรียนทางด้านทักษะชีวิตควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในรายวิชาได้ อีกทั้งเป้าหมายของการพัฒนาทักษะชีวิตในผู้เรียน ตามกระแสของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วยสนับสนุนได้ว่า การพัฒนาทักษะชีวิตเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งทักษะชีวิตจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและรับมือกับปัญหา รวมถึงความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ ดังนั้นจึงจำเป็นที่สถานศึกษาต้องสร้างเสริมทักษะชีวิตให้กับผู้เรียน จัดทำการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกกลุ่มสาระวิชาต้องมีการพัฒนาส่งเสริมทักษะชีวิตในวิชาเรียน จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้การใช้ทักษะชีวิตและเกิดความพึงพอใจกับการเรียนได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์หรือบูรณาเข้ากับการเรียนในวิชาอื่นๆได้ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนในวิชาอื่นๆ ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะชีวิตได้
2. การพัฒนาทักษะชีวิตในผู้เรียน ควรมีการติดตามผลในระยะยาวเพื่อนำข้อมูลที่ได้ มาปรับปรุงให้กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หรืออาจจะดำเนินการพัฒนาตั้งแต่ผู้เรียนก้าวเข้าสู่การเรียนรู้ในโรงเรียน
3. ผู้สอนควรวิเคราะห์จากสภาพบริบทความเป็นอยู่ของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนแต่ละท้องถิ่นจะมีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันออกไป เพื่อความเท่าเทียมในการจัดการศึกษา ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน เช่น ศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ ภูมิหลังทางครอบครัว

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ จินหน่อ. (2553). การใช้กิจกรรมการแนะแนวเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตด้านการจัดการเรียนเวลา และความสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิพย์หทัย คำขำ. (2555). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มและคำถามอาร์-ซี-เอ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในวิชาคอมพิวเตอร์ และพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 7 “วิถีพุทธ วิถีชุมชน รากฐานชีวิตคนเชิงสังคมล้ำหน้าในสังคมวิถีใหม่”
วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564 ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยา รอบคอบ. (2555). การพัฒนาทักษะชีวิตโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในตำบลหนองไฮ อำเภอเมืองศรีสะเกษ วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

โรจน์รวี เล็กวิเชียร. (2552). การพัฒนาทักษะชีวิตประจำวันของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ โดยวิธีฝึกตามหลักการวิเคราะห์งานที่เน้นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและครอบครัว วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554ก). การเสริมสร้างทักษะชีวิต ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.